

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Normatīvo aktu prasības būvniecības procesā uzstādītajiem mērīšanas līdzekļiem

Bīstamo iekārtu un metroloģiskās uzraudzības daļas
vecākā eksperte Inese Matēviča
e-pasts: Inese.Matevica@ptac.gov.lv
tālr. 67388653

14.09.2018.

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Kā zināt, kuri mērīšanas līdzekļi pakļauti valsts kontrolei un līdz ar to metroloģiskajām prasībām?

Likums «Par mērījumu vienotību» – reglamentētās jomas

MK noteikumi Nr. 40 «*Noteikumi par valsts metroloģiskajai kontrolei pakļauto mērīšanas līdzekļu sarakstu*» – valsts metroloģiskajai kontrolei pakļauto mērīšanas līdzekļu saraksts

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Kā zināt, kuri mērīšanas līdzekļi pakļauti valsts kontrolei un līdz ar to metroloģiskajām prasībām?

Reglamentētās jomas	Mērīšanas līdzekļi
1. Cilvēka dzīvības un veselības aizsardzība.2. Medikamentu, parfimērijas, kosmētikas līdzekļu un pārtikas produktu kontrole.3. Vides aizsardzība un kontrole.4. Darba drošības, tehniskās drošības, kustības drošības kontrole.5. <u>Tirdzniecības</u>, banku, <u>nodokļu</u>, muitas un pasta operācijas.6. <u>Energoresursu</u> un citu resursu uzskaitē.7. Ģeodēzijas un hidrometeoroloģijas darbi.8. Veicot izmeklēšanu un ekspertīzi.	1. Ģeometrisko lielumu un kustības parametru mērīšanas līdzekļi2. Masas mērīšanas līdzekļi3. (...) Patēriņa skaitītāji: Ūdens Siltums Gāze Elektroenerģija Šķidrumu mērsistēmas izņemot ūdeni (DUA, SNGUA)

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Kas jāņem vērā saistībā ar valsts kontrolei pakļautajiem mērīšanas līdzekļiem?

Projektēšana

- jāparedz atbilstošas uzstādīšanas vietas izbūve
- atbilstoši ML raksturlielumi
- tāmē jāparedz attiecīgās izmaksas
- no pasūtītāja precizēt visu informāciju par nepieciešamo gala projektu

Būvdarbi un
pieņemšana
ekspluatācijā

- uzstādot ML jāpārlicinās par ML atbilstības novērtēšanu, marķējumu un aizsargzīmogojumu
- jāpārlicinās vai ML ir pievienota atbilstību apliecināša dokumentācija

Gala lietotājs

- pierādījumus par ML atbilstības novērtēšanu, marķējumu un zīmogojumu saglabāšanu
- atkārtotās verificēšanas periodiskuma ievērošanu

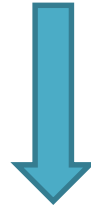

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Prasības mērīšanas līdzekļu laišanai tirgū un nodošanai lietošanā

I ES vienotās prasības (CE)

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA 2014/32/ES
(26.02.2014.) - par dalībvalstu tiesību aktu saskaņošanu attiecībā uz
mērinstrumentu pieejamību tirgū

MK noteikumi Nr. 212 «*Mērīšanas līdzekļu metroloģiskās prasības un to metroloģiskās kontroles kārtība*» (12.04.2016.) – nosaka būtiskās metroloģiskās prasības mērīšanas līdzekļiem

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Prasības mērīšanas līdzekļu laišanai tirgū un nodošanai lietošanā

I ES vienotās prasības (CE)

- ML speciālie MK noteikumi, kuros noteiktas metroloģiskās prasības un atbilstības novērtēšanas procedūras:
 - Ūdens patēriņa skaitītāji - MK noteikumi Nr. 664
 - Siltumenerģijas skaitītāji - MK noteikumi Nr. 667
 - Gāzes patēriņa skaitītāji - MK noteikumi Nr. 665
 - Aktīvās elektroenerģijas skaitītāji - MK noteikumi Nr. 666
 - Šķidrumu mērsistēmas (izņemot ūdeni) - MK noteikumi Nr. 669

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Kā atpazīt, ka ML ir atbilstoši laists tirgū un to var uzstādīt?

ML ir marķēts ar:

- CE atbilstības marķējumu
- Metroloģisko papildmarķējumu (lielais burts “M”)
- Marķējuma pieņemšanas gada pēdējiem diviem cipariem, kas atrodas taisnstūra iekšpusē
- Paziņotās institūcijas, kura iesaistīta ML atbilstības novērtēšanas gala procedūrā, identifikācijas numuru

C E M16 1234

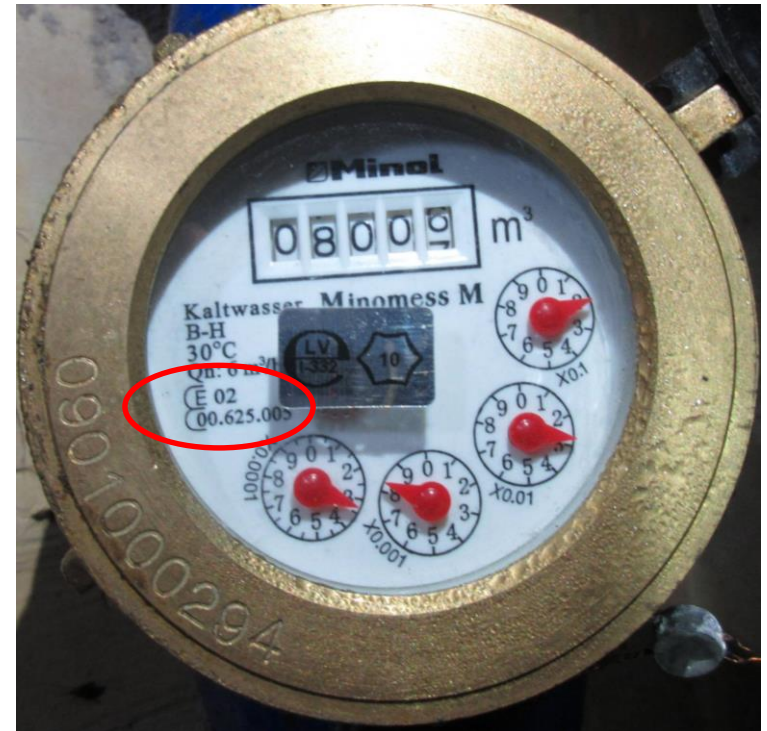
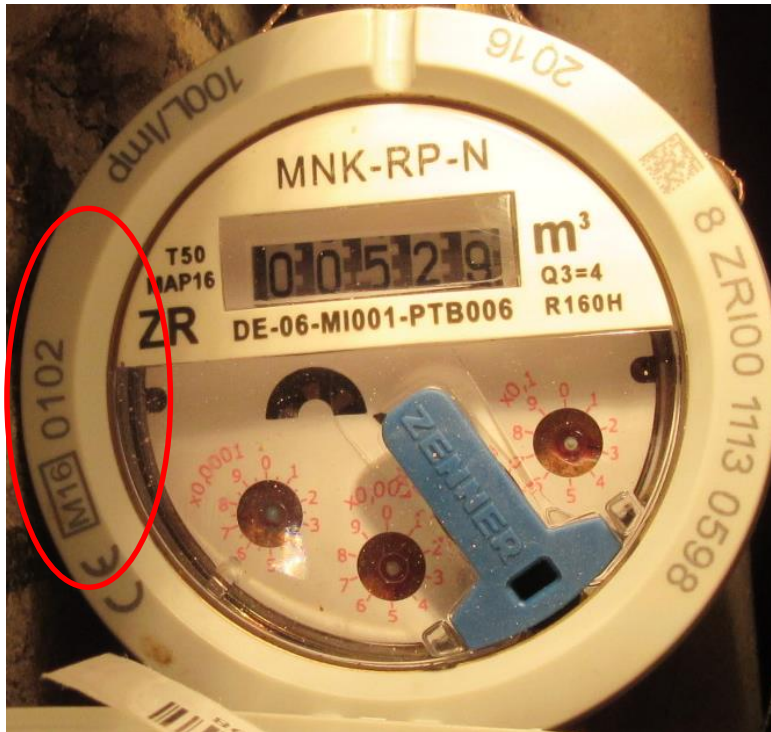
CE atbilstības marķējumu un metroloģisko papildmarķējumu izvieta uz katra mērīšanas līdzekļa vai uz tā informācijas plāksnes, labi redzamā vietā, salasāmā un neizdzēšamā veidā.

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

«Vecā tipa» mērīšanas līdzekļi

- Kopš **2016.gada 30.oktobra** ML, kuriem atbilstības novērtēšana veikta saskaņā ar t.s. Vecās pieejas direktīvu (to apliecina uz skaitītāja uzliktais EEK atbilstības marķējums) reglamentētajā jomā **piedāvāt tirgū un nodot lietošanā nedrīkst.**

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Ar kādiem dokumentiem ML jābūt apgādātam/nodrošinātam?

Atbilstības deklarācijas prasības noteiktas MK noteikumos Nr.212:

- **ML modelis, produkta, tipa, partijas vai sērijas numurs**
- ražotāja vai pilnvarotā pārstāvja nosaukums, adrese
- apliecinājums, ka atbilstības deklarācija ir izdota vienīgi uz ražotāja atbildību
- **apliecinājums, ka ML atbilst attiecīgajiem normatīvajiem aktiem**
- atsauce uz piemērojamiem standartiem, dokumentiem vai atsauces uz citām tehniskajām specifikācijām, attiecībā uz kurām tiek deklarēta atbilstība
- informācija par iesaistīto paziņoto institūciju, norādot institūcijas nosaukumu un numuru, institūcijas veiktās atbilstības novērtēšanas darbības un izsniegtos sertifikātus
- papildu informācija
- informācija par atbilstības deklarācijas sagatavošanu: izdošanas vieta, datums, vārds, uzvārds, amats, paraksts

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Lietošanas instrukcija

Mērīšanas līdzekļiem jābūt pievienotai informācijai par to ekspluatāciju, kurā jāietver:

- **noteiktos ekspluatācijas nosacījumus**
- mehāniskās un elektromagnētiskās vides klases
- augšējās un apakšējās temperatūras robežas
- **uzstādīšanas**, uzturēšanas un remonta **instrukcijas**, kā arī pieļaujamo regulēšanu
- instrukcijas pareizai lietošanai un jebkuriem īpašiem lietošanas nosacījumiem
- nosacījumus saderībai ar interfeisiem, papildu ierīcēm vai citiem mērīšanas līdzekļiem.

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Kādai informācijai būtu jābūt norādītai uz ML?

- ražotāja preču zīme vai nosaukums
- informācija par tā precizitāti
- ja nepieciešams, informācija par lietošanas nosacījumiem
- mēr diapazons
- identifikācijas marķējums
- ES tipa pārbaudes sertifikāta vai ES projekta novērtēšanas sertifikāta numurs

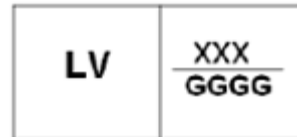

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Prasības mērīšanas līdzekļu laišanai tirgū un nodošanai lietošanā

II Nacionālā tipa apstiprināšana, pirmreizējā verificēšana

- **MK noteikumi Nr. 624** - nosaka valsts metroloģiskajai kontrolei pakļauto mērīšanas līdzekļu metroloģiskās kontroles (tipa apstiprināšanas un pirmreizējās verificēšanas) kārtību
- Pirms laišanas tirgū ML veic nacionālā tipa apstiprināšanu, ko apliecina nacionālā tipa apstiprinājuma sertifikāts un nacionālā tipa apstiprinājuma zīme

- Nododot lietošanā ML veic pirmreizējo verificēšanu, ko apliecina nacionālā pirmreizējā verificēšanas atzīme

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

II Nacionālā tipa apstiprināšana, pirmreizējā verificēšana

ML nacionālo tipa apstiprināšanu veic Nacionālā metroloģijas institūcija –
Metroloģijas birojs (LatMB)

- saraksts ar apstiprinātajiem nacionālajiem tipiem

<http://www.latmb.lv/lv/elektroenerģijas-skaititaji>

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

II Nacionālā tipa apstiprināšana un pirmreizējā verificēšana

Metroloģijas birojs

Reģistrs

- » Garuma un laukuma
- » Mērstieņi mērlentas
- » Taksometra skaitītāji
- » Radari
- » Neautomātiskie sviri
- » Automātiskie sviri
- » Spiediena mērlīdzekļi
- » Degvielas aparāti
- » Gāzes skaitītāji
- » Ūdens skaitītāji
- » Alkometri
- » Gāzu analizatori
- » Siltuma skaitītāji
- » Elektroenerģijas skaitītāji
- » Strāvmaiņi

Elektroenerģijas skaitītāji

Mērlīdzekļa tipa nosaukums un apzīmējums; tehniskie parametri	Sertifikāta numurs	Izdošanas datums	Sertifikāta derīguma termiņš	Ražotājs
Trīsfāzu elektroenerģijas skaitītājs 7C54 un 7B54, modeļi: 7CA54, 7BA54, 7CJ54, 7BJ54, precizitātes klase 2	Nr. 354	08.05.1998	08.05.2001	SIEMENS, Vācija
Vienfāzes indukcijas divu tarifu elektroenerģijas skaitītājs CO-U449M1 un CO-U449M2, modeļi: CO-U449M1-1, CO-U449M1-2, CO-U449M2-1, CO-U449M2-2, CO-U449M2-3, CO-U449M2-4, CO-U449M2-5, precizitātes klase 2	Nr. 355	12.05.1998	12.05.2001	"A/S" SKAITEKS, Lietuva
Vienfāzu indukcijas divu tarifu elektroenerģijas skaitītājs CO-U449M2D2, precizitātes klase 2	Nr. 356	12.05.1998	12.05.2001	"A/S" SKAITEKS, Lietuva
Mainstrāvas aktīvās jaudas skaitītājs C 114 W, modeļi: C 114 W-0.2/1.2, C 114 W-1/6, precizitātes klase 2	Nr. 357	18.05.1998	18.05.2001	AEG Zähler GmbH, Vācija
Trīsfāzu elektroenerģijas skaitītājs C 114 W, precizitātes klase 2	Nr. 357-1	18.05.2001	18.05.2007	Schlumberger Zähler & Systemtechnik GmbH Actaris Zähler & Systemtechnik GmbH, Vācija
Trīsfāzu elektroenerģijas skaitītājs MM2000 sērija, modeļi: MM2400, MM2500, MM2600, precizitātes klase 2	Nr. 399-1 Nr. 399-2	08.01.2002 01.07.2003	09.07.2003 09.07.2013	Landis & Gyr, Vācija, Siemens AG, Nürnberg, Vācija
Trīsfāzu induktīvais aktīvās un reaktīvās elektroenerģijas skaitītājs MM 2000, modeļi: MM 2400, MM 2400 R1, MM 2500, MM 2500 R1, MM 2600, MM 2600 R1, precizitātes klase 2, modelis: MM 2460, precizitātes klase 1	Nr. 399	23.12.1998	23.12.2006	Landis & Gyr, Vācija
Trīsfāzu elektroniskais aktīvās elektroenerģijas tiešā pieslēguma skaitītājs ZMB 120, modeļi: ZMB 120 e r 53, ZMB 120 d r 53, ZMB 120 e r 58, ZMB 120 d r 58, precizitātes klase 2	Nr. 404	21.01.1999	21.01.2004	Landis & Gyr, Vācija
Vienfāzes aktīvās elektroenerģijas skaitītājs P10, modeļi: P10 D, P10 MC, precizitātes klase 2	Nr. 423	10.05.1999	10.05.2005	Schlumberger AEG Zähler GmbH, Portugāle
Vienfāzes elektroenerģijas skaitītājs P10, precizitātes klase 2	Nr. 423-1	02.05.2002	17.06.2011	Actaris Sistemas de Medição Lda, Portugāle

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

II Nacionālā tipa apstiprināšana un pirmreizējā verificēšana

Mērīšanas līdzekļi, kuri pakļauti nacionālajai tipa apstiprināšanai:

- manometri
- reaktīvie elektroneģijas skaitītāji
- strāvmaiņi, spriegummaiņi
- radari
- alkometri

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

ML aizsargzīmogojums

- Ražotājs pret metroloģisko parametru ietekmējošu regulēšanu kā aizsargzīmogojumu, piemēram, plombu, uzlīmi, salaužamu detaļu plastmasas korpusā (siltumenerģijas skaitītājs)
- Inspicēšanas institūcija, veicot atkārtoto verificēšanu ML, tam paredzētajās vietās uzliek aizsargzīmogojumu – uzlīmi, plombu (*saskaņā ar MK noteikumiem Nr.981*)
- Ja ML **nav uzlikts** aizsargzīmogojums, lai nepieļautu ML metroloģiskos parametrus ietekmējošu regulēšanu, vai uzliktais aizsargzīmogojums **ir bojāts**, ML **uzskatāms par neverificētu**.

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

ML uzstādīšana

- **Uzstādītājs ir atbildīgs** par ML uzstādīšanas atbilstību ražotāja instrukcijai un normatīvajiem aktiem par metroloģiskajām prasībām mērīšanas līdzekļiem un to metroloģisko kontroli
- Uzstādītājam uzstādot ML, pirms tā uzstādīšanas jāpārlicinās par tipa apstiprinājumu, pirmreizējo verificēšanu vai atbilstības novērtēšanas metroloģisko atzīmju esību un atkārtotās verificēšanas atzīmju esību uz mērīšanas līdzekļa

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

PALDIES PAR UZMANĪBU!